

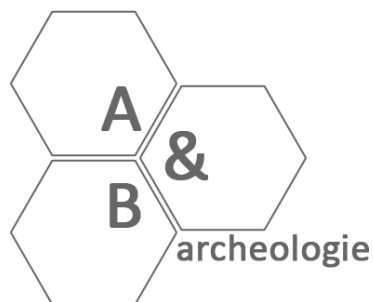
2023.175

Nota Koolskamp Walstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

13-12-2024

Titel: Nota Koolskamp Walstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Gwendy Wyns

Projectcode bureauonderzoek: 2022A508

Bekrachtigde archeologienota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/26684>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2023K3

Intern projectnummer: 2023.175

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Koolskamp (Ardooie), Walstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 68420 en Y: 188338; X: 68563 en Y: 188416

Oppervlakte plangebied: ca. 5949m²

Oppervlakte vergunningsgebied: ca. 5089m²

Oppervlakte onderzoekbare zone: 3205m²

Kadastergegevens plangebied: Koolskamp, afdeling 2, sectie B, percelen 283a, 238t en 286

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Gwendy Wyns (archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 13/12/2024

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	5
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	7
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	7
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	8
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	8
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	8
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	8
2. ASSESSMENT	11
2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW	11
2.2. ASSESSMENT SPOREN	16
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	19
2.4. ASSESSMENT STALEN	19
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	19
2.6. DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	20
3. SYNTHESE	21
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	21
3.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	21
4. SAMENVATTING	23
5. BIBLIOGRAFIE	24
6. BIJLAGES	25

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Walstraat te Koolskamp (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt en de bodemingreep groter is dan 1000m², diende de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek²:

- Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten (beschrijving en duiding)?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Op welke diepte(s) zit het archeologisch vlak?
- Zijn er tekenen van erosie?
- Wat is de relatie tot de bodem en de eventuele archeologische sporen?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied? Indien ja, wat is de afbakening hiervan in tijd en ruimte?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Zijn er sporen uit één of meerdere periodes aanwezig?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor het vervolgonderzoek?

¹ De Raymaeker, Fellahi 2023a; De Raymaeker, Fellahi 2023b.

² De Raymaeker, Fellahi, 2023, 35.

1.2.2. Randvoorwaarden

Het zuidoostelijk deel van het plangebied (ca. 1884m²), de voormalige beboste zone, bleek in sterke mate vervuild te zijn met asbest. Hierom werd deze zone uitgesloten voor verder onderzoek. In totaal kon een oppervlakte van ca. 3205m² onderzocht worden via proefsleuven. In de bureaustudie werd vastgesteld dat het terrein een verhoogd potentieel bezit voor het aantreffen van sites uit WOI en WOII. Hierdoor was het aangewezen om voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek een CTE onderzoek te laten uitvoeren door een gespecialiseerde firma inzake bomdetectie. Bij dit onderzoek werden op het centrale en noordwestelijke deel van het terrein 3 anomalieën centraal op het terrein en 6 anomalieën langs de rand van het terrein aangetroffen. In het zuidoostelijk deel bleek zeer veel ijzerhoudende rommel aan of net onder de oppervlakte te liggen die de metingen verstoorden. Deze zones werden aangeduid als niet-interpreteerbare zones. In dit deel werden 6 anomalieën als verdacht aangeduid. Gezien het zuidoostelijk deel vanwege vervuiling werd uitgesloten voor verder proefsleuvenonderzoek diende hier geen rekening gehouden te worden met mogelijk verdachte anomalieën. In het centrale en zuidwestelijk deel werd hier wel rekening mee gehouden tijdens het aanleggen van de proefsleuven en werden deze locaties gemeden. Een CTE-begeleiding tijdens het sleuvenonderzoek bleek hierdoor niet nodig.

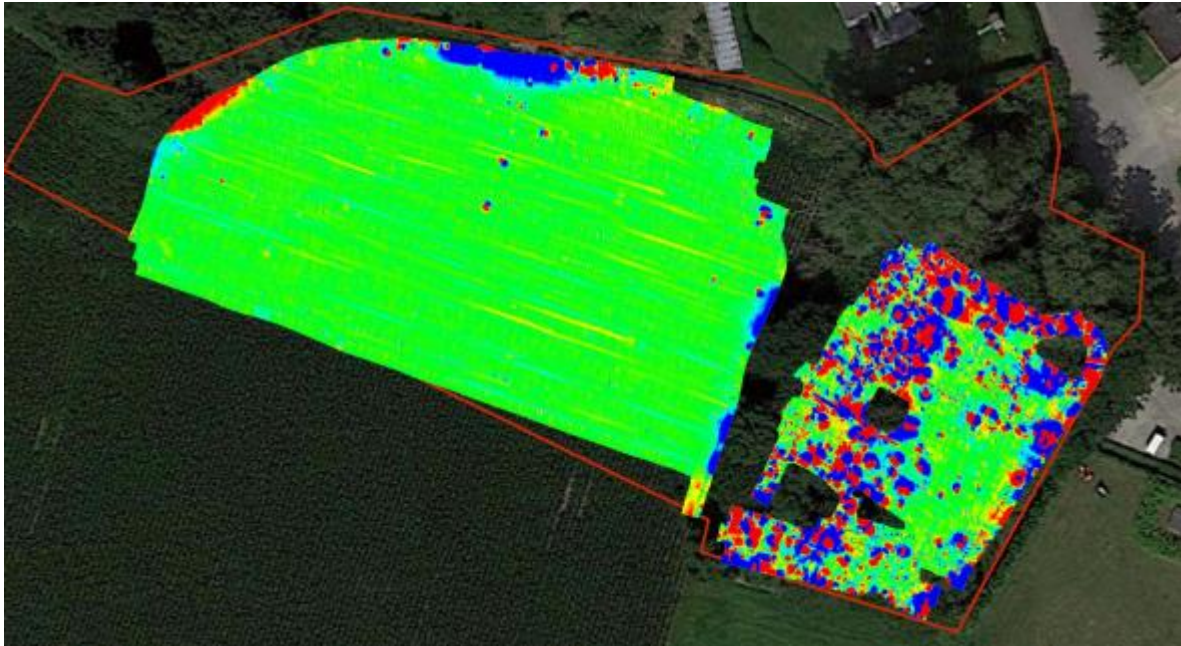
Figuur 1 Asbest aangetroffen in het zuidoostelijk deel van het projectgebied.

Figuur 2 Asbest aangetroffen in het zuidoostelijk deel van het projectgebied.

Figuur 3 Zicht op de onderzoekszone vanuit het noordoosten.

Figuur 4 Meetresultaten aangeleverd door bom-be (gevoeligheid 20nT); rechts duidelijk het sterk vervuilde voormalige bos.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd, in een uitgesteld traject. Het onderzoek diende uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op donderdag 5 december 2024. Het zuidoostelijk deel van het plangebied (ca. 1884m²), de voormalige beboste zone, bleek in sterke mate vervuild te zijn met asbest. Hierom werd deze zone uitgesloten voor verder onderzoek. In totaal kon een oppervlakte van ca. 3205m² onderzocht worden via proefsleuven. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen werd aangepast naar de terreinomstandigheden, de 3 sleuven werden ingekort door de aanwezigheid van de vervuilde zone. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De onderzoekbare zone had een oppervlakte van 3.205m². Hiervan werd ca. 381m² (11,8%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald. Toch kon ook een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied. Er bleken geen sporen aanwezig te zijn binnen het plangebied.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten van de sleuven en sporen werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Hierbij werden geen archeologische sporen aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Er werden geen vondsten aangetroffen, noch werden stalen ingezameld. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden drie referentieprofielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein.

Bij de aanleg van de proefsleuven werd het vlak stelselmatig verdiept naar de C-horizont. Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 40 tot 60cm onder het huidige maaiveldniveau, op ca. +32,4m TAW tot +32,6m TAW. Het vlakniveau volgt daarmee grotendeels het natuurlijke reliëf van het plangebied.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op donderdag 5 december 2024 door archeologen Bert Acke en Maarten Bracke. Het kraanwerk werd uitgevoerd door SA Grondwerken. De sleuven werden opgemeten met een GPS-toestel door archeoloog Maarten Bracke, waarna de meetgegevens werden verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

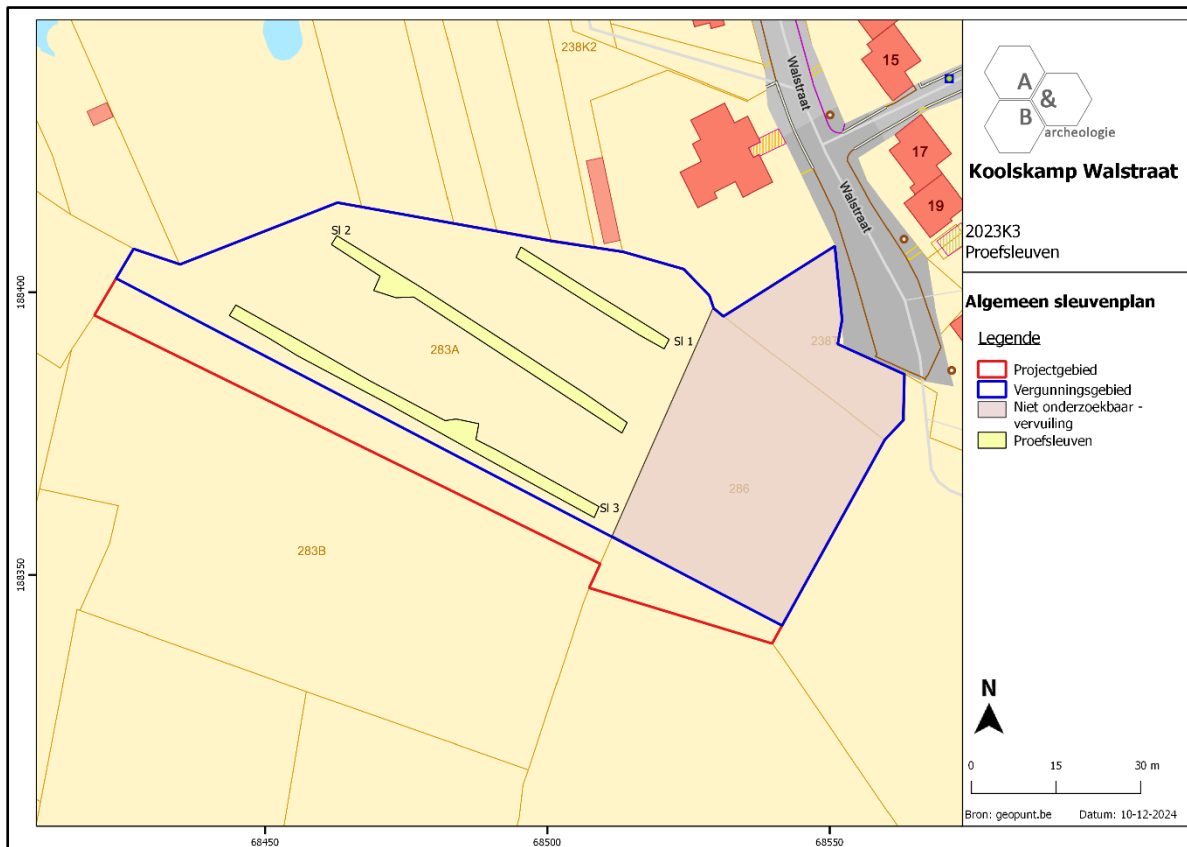
1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De in akte genomen archeologienota³ van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

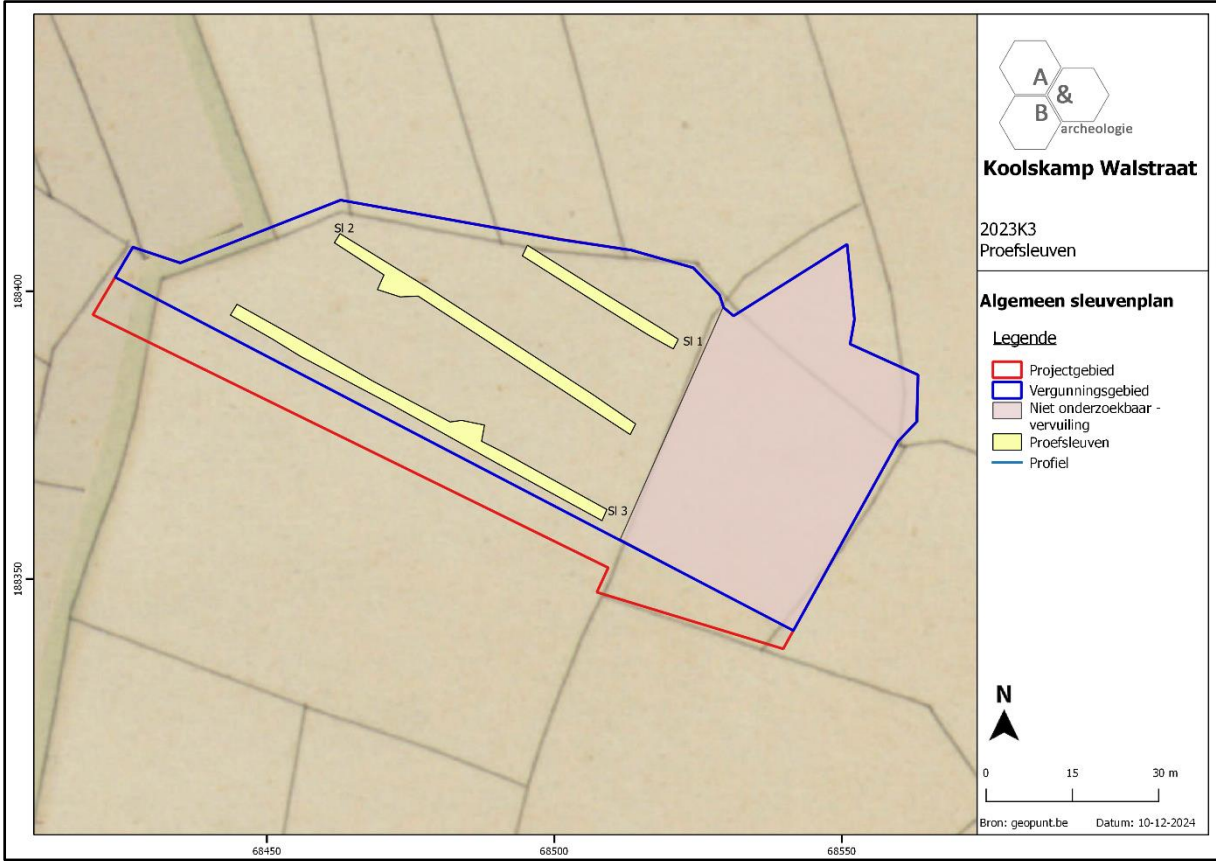
³ De Raymaecker, Fellahi 2023.

Figuur 5 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op het GRB (Bron: geopunt.be)

Figuur 6 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op een recente luchtfoto (Bron: geopunt.be)

Figuur 7 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (Bron: geopunt.be)

2. Assessment

2.1. Aardkundige opbouw

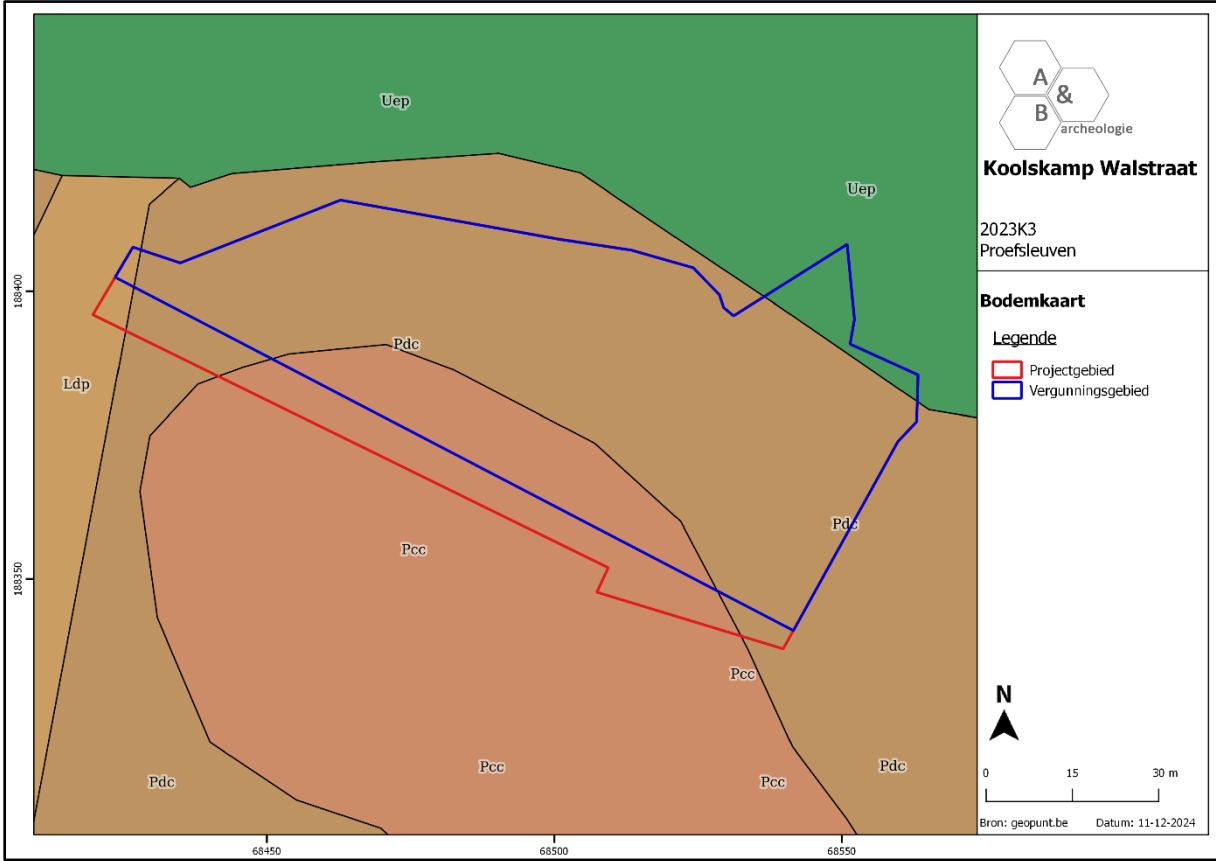
De bredere landschappelijke context van het projectgebied werd reeds uitvoerig geschetst in het bureauonderzoek⁴.

Op de bodemkaart wordt binnen de grenzen van het plangebied overwegend matig gleyige, lichte zandleemgronden met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B horizont weergegeven. Een klein deel in het noordoosten wordt weergegeven als een Uep bodem, sterk gleyige gronden op zware klei met een reductiehorizont zonder profielontwikkeling. In het centrale zuidelijke deel is een Pcc bodem aanwezig: zwak, gleyige, lichte zandleemgronden met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont.

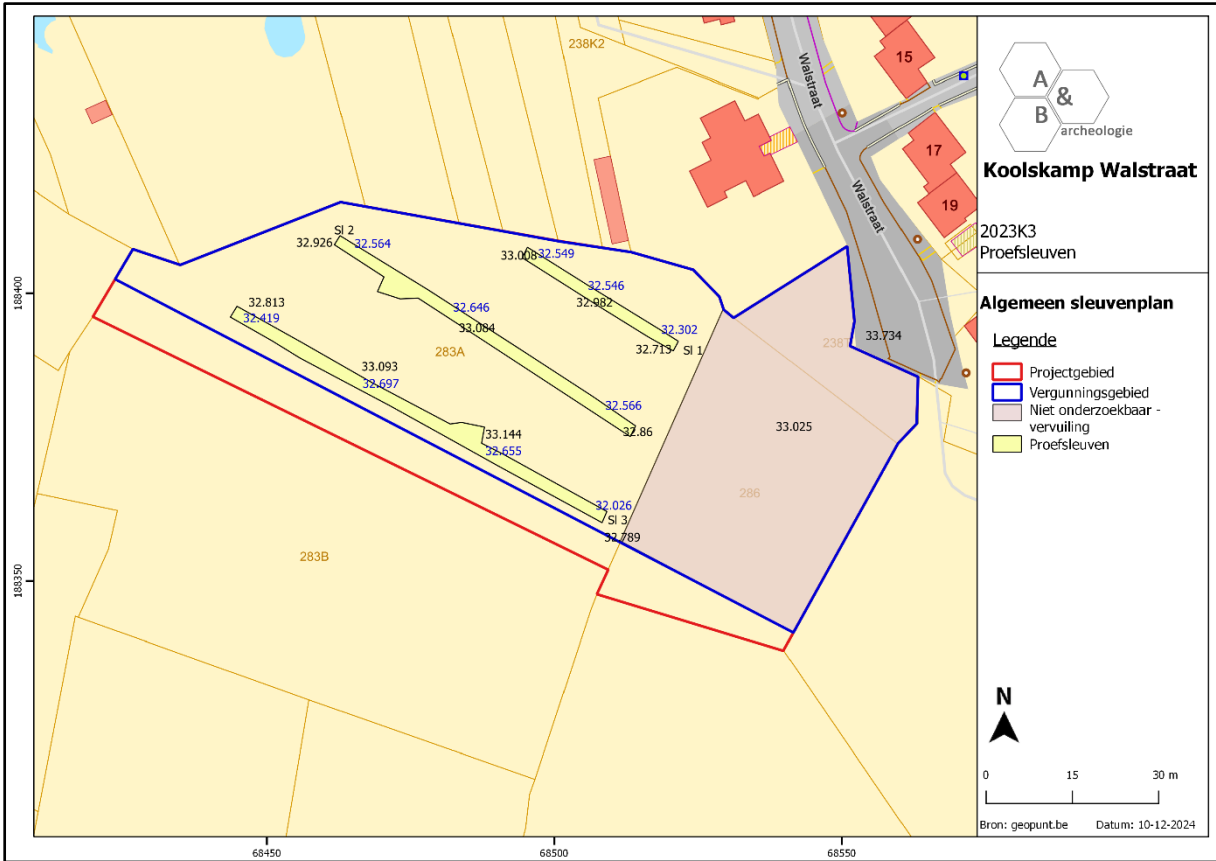
De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via drie bodemprofielen, verspreid over het volledige terrein. Over het gehele terrein werd een AC bodemprofiel geattesteerd. De teelaarde bestaat hierbij uit 2 opeenvolgende A(p)-horizonten met een respectievelijke dikte van 40 en 20cm. De A(p)1 horizont had een donkerbruine kleur, de A(p)2 horizont had een iets lichtere bruine kleur. In het noordoostelijk deel was slechts één A(p)-horizont aanwezig. Onder het teelaardepakket bevond zich de zandige donkergele tot lichtblauwe C-horizont.

Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 40 tot 60cm onder het huidige maaiveldniveau, op ca. +32,4m TAW tot +32,6m TAW. Het vlakniveau volgt daarmee grotendeels het natuurlijke reliëf van het plangebied.

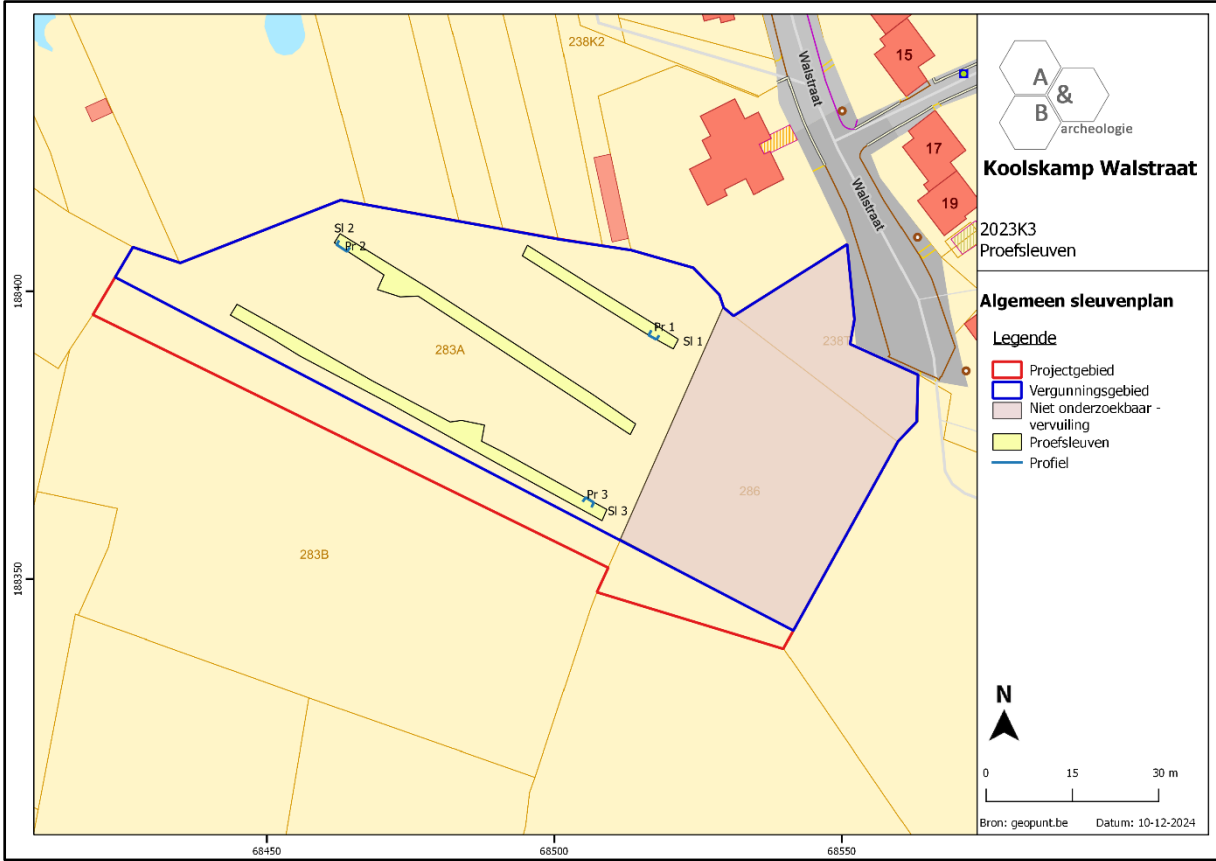
⁴ De Raymaecker, Fellahi 2023.

Figuur 8 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 11 Zicht op profiel 1 in sleuf 1, in het noordoosten van het plangebied.

Figuur 12 Zicht op profiel 2 in sleuf 2, in het noordwesten van het plangebied.

Figuur 13 Zicht op profiel 3 in sleuf 3, in het zuidoosten van het plangebied.

2.2. Assessment sporen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische sporen aangetroffen. Daarnaast werden ook geen verstoringen aangetroffen.

Figuur 14 Zicht op sleuf 1.

Figuur 15 Zicht op sleuf 2.

Figuur 16 Zicht op sleuf 2.

Figuur 17 Zicht op sleuf 3.

Figuur 18 Zicht op sleuf 3.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing. Er werden geen vondsten ingezameld tijdens het proefsleuvenonderzoek.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing. Er werden geen stalen genomen tijdens het vooronderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

In de archeologienota werd een eerder ongekende archeologische verwachting voor sites met grondsporen toegekend aan het plangebied. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische sporen aangetroffen. Er wordt dan ook geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Gezien er geen archeologische sporen werden aangetroffen bij het vooronderzoek, wordt geen site verwacht binnen het plangebied. Er dient dan ook geen verder archeologisch onderzoek plaats te vinden op het terrein.

3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek⁵:

- Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten (beschrijving en duiding)?

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via drie bodemprofielen, verspreid over het volledige terrein. Over het gehele terrein werd een AC bodemprofiel geattesteerd. De teelaarde bestaat hierbij uit 2 opeenvolgende A(p)-horizonten met een respectievelijke dikte van 40 en 20cm. De A(p)1 horizont had een donkerbruine kleur, de A(p)2 horizont had een iets lichtere bruine kleur. In het noordoostelijk deel was slechts één A(p)-horizont aanwezig. Onder het teelaardepakket bevond zich de zandige donkergele tot lichtblauwe C-horizont.

- In hoeverre is de bodemopbouw intact?

Er werden geen verstoringen aangetroffen, de bodemopbouw is intact in het gehele plangebied.

- Op welke diepte(s) zit het archeologisch vlak?

Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 40 tot 60cm onder het huidige maaiveldniveau, op ca. +32,4m TAW tot +32,6m TAW. Het vlakniveau volgt daarmee grotendeels het natuurlijke reliëf van het plangebied.

- Zijn er tekenen van erosie?

Er werden geen tekenen van erosie aangetroffen.

⁵ De Raymaecker, Fellahi 2023, 35.

- Wat is de relatie tot de bodem en de eventuele archeologische sporen?

Niet van toepassing.

- Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied? Indien ja, wat is de afbakening hiervan in tijd en ruimte?

Er werden geen archeologische sporen aangetroffen.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Niet van toepassing.

- Zijn er sporen uit één of meerdere periodes aanwezig?

Niet van toepassing.

- Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor het vervolgonderzoek?

Neen, er is geen verder archeologisch onderzoek nodig. Er is geen archeologische site aanwezig binnen de grenzen van het plangebied.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Walstraat te Koolskamp (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt en de bodemingreep groter is dan 1000m², diende de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op donderdag 5 december 2024. Het zuidoostelijk deel van het plangebied (ca. 1884m²), de voormalige beboste zone, bleek in sterke mate vervuild te zijn met asbest. Hierom werd deze zone uitgesloten voor verder onderzoek. In totaal kon een oppervlakte van ca. 3205m² onderzocht worden via proefsleuven. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen werd aangepast naar de terreinomstandigheden, de 3 sleuven werden ingekort door de aanwezigheid van de vervuilde zone. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De onderzoekbare zone had een oppervlakte van 3.205m². Hiervan werd ca. 381m² (11,8%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald. Toch kon ook een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied.

In de archeologienota werd een eerder ongekende archeologische verwachting voor sites met grondsporen toegekend aan het plangebied. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische sporen aangetroffen. Er wordt dan ook geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

5. Bibliografie

- De Raymaeker A., Fellahi S., 2023. *Archeologienota De verkaveling aan de Walstraat te Koolskamp. Verslag van Resultaten*, Tienen: Studiebureau Archeologie bv.
- De Raymaeker A., Fellahi S., 2023. *Archeologienota De verkaveling aan de Walstraat te Koolskamp. Programma van maatregelen*, Tienen: Studiebureau Archeologie bv.
- www.geopunt.be

6. Bijlages

- Referentieprofiel

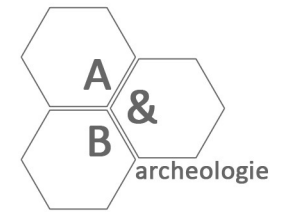
Projectcode	2023K3			Coördinaten	X 188401; Y 68454		
Type onderzoek	Proefsleuven				X 188402; Y 68455		
Profielnummer	PR2			Hoogte	+16,42m TAW		
Oriëntatie	NW-ZO			Grondwater	Niet bereikt		
Datum	06/06/2024			Classificatie	Pdc		
Weer	vuile motregen en bewolkt				Lichte zandleembodem met sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont		
Beschrijving	Maarten Bracke			Fotonr	18		
Landgebruik	Grasland en voormalig bos			Plannr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie	Gras						
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap1	0	30	Droog	Ja	Matig	Vrij regelmatig
H2	Ap2	30	45	Droog	Ja	Matig	Onregelmatig
H2	C	45	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)	Vochtigheid	Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen			
		symbool	beschrijving				
Donkerbruin	Droog	Z	Zand	/			
Lichtbruin	Droog	Z	Zand	/			
Donkergeel	Droog	Z	Zand	/			

Figuur 19 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

- **Figurenlijst**

Figuur 1 Asbest aangetroffen in het zuidoostelijk deel van het projectgebied.....	5
Figuur 2 Asbest aangetroffen in het zuidoostelijk deel van het projectgebied.....	6
Figuur 3 Zicht op de onderzoekszone vanuit het noordoosten.....	6
Figuur 4 Meetresultaten aangeleverd door bom-be (gevoeligheid 20nT); rechts duidelijk het sterk vervuilde voormalige bos.	7
Figuur 5 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op het GRB (Bron: geopunt.be)	9
Figuur 6 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op een recente luchtfoto (Bron: geopunt.be)	9
Figuur 7 Algemeen proefsleuvenplan weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (Bron: geopunt.be)	10
Figuur 8 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	12
Figuur 9 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	12
Figuur 10 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 11 Zicht op profiel 1 in sleuf 1, in het noordoosten van het plangebied.	14
Figuur 12 Zicht op profiel 2 in sleuf 2, in het noordwesten van het plangebied.....	14
Figuur 13 Zicht op profiel 3 in sleuf 3, in het zuidoosten van het plangebied.	15
Figuur 14 Zicht op sleuf 1.	16
Figuur 15 Zicht op sleuf 2.	17
Figuur 16 Zicht op sleuf 2.	17
Figuur 17 Zicht op sleuf 3.	18
Figuur 18 Zicht op sleuf 3.	18
Figuur 19 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.....	26

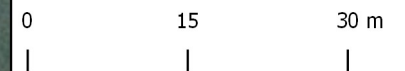
Koolskamp Walstraat

2023K3
Proefsleuven

Algemeen sleuvenplan

Legende

- Projectgebied
- Vergunningsgebied
- Niet onderzoekbaar - vervuiling
- Proefsleuven

Bron: geopunt.be Datum: 10-12-2024

188400

188350

68450

68500

68550